

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/133/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5914207406
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5914207406.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v právnej veci navrhovateľa: Quantum Credit a.s., so sídlom Ružová dolina 25, Bratislava, IČO: 47 248 980, právne zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária PERSPECTA Legal, s.r.o., so sídlom Ružová dolina 25, Bratislava, proti odporcovi: R. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. A. X, o zaplatenie 248,95 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 3C/159/2014-28 zo dňa 11.12.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd v celom rozsahu zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal uložiť odporcovi povinnosť zaplatiť sumu 248,95 eur s príslušenstvom.

Vychádzal zo skutočnosti, že medzi účastníkmi konania uzavretá Zmluva o pripojení (vrátane Dodatku zmluvy o pripojení) predstavuje svojim charakterom typovú (formulárovú) zmluvu vopred pripravenú dodávateľom (právnym predchodcom navrhovateľa), pre ktorú (zmluvu) je charakteristické, že spotrebiteľ jej obsah podstatným spôsobom nemôže ovplyvniť. Zmluvné dojednania vrátane úpravy zmluvnej pokuty, preto nemožno považovať za individuálne dojednané.

S odkazom na konštantnú judikatúru ESD i súdov SR prvostupňový súd následne konštatoval svoju povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný, t.j. povinnosť neuplatniť nekalú podmienku, zároveň pri realizácii moderačného práva vo vzťahu k nej. V danej súvislosti poukázal na slabšie postavenie spotrebiteľa z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície a vyhodnotil (aplikujúc článok 2 písm. a/, článok 3 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách) dojednanie upravujúce zmluvnú pokutu ako neprimerané. Pripustil síce (v zásade) možnosť dojednať zmluvnú pokutu (i) v spotrebiteľskej zmluve, avšak za splnenia podmienky (jej) primeranosti. Táto požiadavka však splnená nebola a to vzhľadom na konkrétny obsah úpravy zmluvnej pokuty naformulovanej v pevne dojednanej výške 248,95 eur, na ktorú (pokutu) vzniká dodávateľovi právo samotným porušením povinnosti v okamihu jej porušenia, bez potreby vykonania akéhokoľvek úkonu zo strany dodávateľa, pričom zmluvnú pokutu je spotrebiteľ povinný zaplatiť bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu zostáva do uplynutia doby viazanosti. Práve uvedená okolnosť spôsobuje nerovnováhu v zmluvných vzťahoch, preto nie je možné akceptovať stav, v rámci ktorého jedna zo zmluvných strán zneužíva svoje postavenie na to, že diktuje zmluvné podmienky, ktoré spotrebiteľ buď bezvýhradne prijme, alebo s ním dodávateľ neuzavrie zmluvu. Spotrebiteľ má objektívne iba veľmi nejasnú predstavu o obsahu zmluvných podmienok, a to nielen vzhľadom na veľmi

drobné a nečitateľné písmo, akým sú podmienky v zmluve o pripojení resp. dodatku uvedené, ale aj pre slovnú formuláciu jednotlivých zmluvných dojednaní a ich množstvo v jednom súvislom texte. Okrem toho, zmluvná pokuta bola len pre prípad nespĺnenia povinnosti odporcu, pričom pre prípad porušenia povinnosti právneho predchodcu navrhovateľa nebola dohodnutá žiadna sankcia.

O trovách konania rozhodol prvostupňový súd s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že procesne úspešnému odporcovi náhradu trov nepriznal, nakoľko tento si žiadne trovy neuplatnil, ani mu zo spisu žiadne trovy nevyplývajú.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a domáhal sa zmeny napadnutého rozhodnutia v podobe vyhovievania návrhu v celom rozsahu. Nesúhlasil so záverom prvostupňového súdu o neplatnosti zmluvného dojednania o zmluvnej pokute z dôvodu jej neprijateľnosti. Pripustil, že dôvodom neuznania nároku navrhovateľa by mohlo byť posúdenie, že platne dohodnutá zmluvná pokuta je neprijateľne vysoká, ani v jednom prípade však súd nevyslovil záver, že by samotný fakt uzavretia dohody o zmluvnej pokute predstavoval neprijateľnú podmienku.

Podľa odvolateľa zo znenia § 544 ods. 1 OZ nevyplýva, kde v zmluve musí byť povinnosť - pre porušenie ktorej bola dohodnutá zmluvná pokuta - stanovená. Z tohto pohľadu dojednania zmluvnej pokuty v rámci dodatku presne určujú povinnosti, po porušení ktorých má navrhovateľ právo fakturovať zmluvnú pokutu. Odporca pritom pri podpise zmluvných dokumentov bol oboznámený s možnosťou jej uplatnenia. Napriek skutočnosti, že sa v dotknutom ustanovení nachádza slovné spojenie „porušenie hociktorej povinnosti“, myslí sa tým porušenie hociktorej povinnosti z povinností následne vymenovaných. Ide teda o taxatívny výpočet povinností. S poukazom na § 37 ods. 1 OZ preto uvedené ustanovenia nemožno považovať za nedostatočne určité a neplatné.

Navrhovateľ ďalej namietal, že predmetné zmluvné ustanovenie neobsahuje žiadnu úpravu, ktorá by spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Svoj záver vyvodzoval zo znenia § 53 ods. 4 OZ, obsahujúceho výpočet neprijateľných podmienok, resp. z § 53 ods. 4 písm. k/ OZ, v zmysle ktorého sa za neprijateľné (v spotrebiteľskej zmluve) považujú také ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

K otázke nemožnosti ovplyvnenia zmluvných podmienok odvolateľ uviedol, že ostáva iba na slobodnom rozhodnutí účastníka, ktorý nie je nijakým spôsobom nútený vstúpiť do zmluvného vzťahu. Odporca si slobodne vybral poskytovateľa služieb ako dodávateľa služieb, sám si vybral okruh služieb a napokon si sám zvolil aj mobilný telefón. Poskytovanie verejnej telefónnej siete na území SR je faktickým a právnym stavom už viac ako 20 rokov, aj bežný spotrebiteľ má preto možnosť ovplyvniť uzatvorenie takejto zmluvy výberom vyhovujúcich zmluvných podmienok. Niektorí spotrebiteľia však uzatvárajú zmluvy vyslovene so špekulatívnym zámerom, ako je to možné usúdiť aj v tomto konkrétnom prípade. Následne sú v súdnom konaní úspešní, „nakoľko sú spotrebiteľia“. Takýto paušálny prístup vytvára priestor pre nepoctivého spotrebiteľa a deformuje zásady rovnosti strán a súkromnoprávneho princípu zmluvnej autonómie.

Odvolateľ uzavrel, že veľkosť písma nesúvisí s obsahom zmluvy a nemožno povedať, že by menšie písmo malo pre hociktorého účastníka zmluvy menší význam ako písmo väčšie. Pre množstvo poctivých spotrebiteľov, ktorí si svoje povinnosti plnia, je drobné písmo a slovná formulácia jednotlivých zmluvných dojednaní zrozumiteľná a jasná. Navyše, veľkosť písma danej zmluvy je rovnaká

Odporca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal k tomu oprávnený účastník konania (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v ustanovení § 212 ods. 1, 2 písm. b/ O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p. rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Pokiaľ odvolateľ východiskovo namietal/podsúva neakceptovateľnosť záveru o tom, že by samotný fakt uzavretia dohody o zmluvnej pokute mohol predstavovať neprijateľnú podmienku, takýto úsudok/záver nepochybne nepredstavuje právny základ napadnutého rozsudku (súd I. stupňa výslovne a správne vyslovil prípustnosť uzavretia dohody o zmluvnej pokute i v spotrebiteľskej zmluve).

Naopak, vo vzťahu k zásadnej právnej argumentácii okresného súdu, t.j. že dôvodom neprijateľnosti zmluvnej pokuty v súdnej veci je jej stanovenie bez zohľadnenia dĺžky porušenia povinnosti, odvolateľ

konkrétnym a relevantným spôsobom nereagoval. Tu krajský súd pripomína zodpovednosť odvolateľa za formuláciu odvolacích dôvodov a nadväzne viazanosť odvolacieho súdu vymedzenými odvolacími námietkami. Uvedená skutočnosť (rezignácia na protiargumentáciu k nosnému dôvodu napadnutého rozhodnutia) sama osebe nevyhnutne vedie k procesnému neúspechu navrhovateľa.

Napriek tomu krajský súd nad bezprostredne nevyhnutný rámec dodáva, že súd I. stupňa správne ustálil (a odvolateľ nerozporoval) jednak spotrebiteľský charakter posudzovaného zmluvného vzťahu ako i absenciu individuálneho dojednaní dotknutej zmluvnej podmienky ako predpoklady/východiska (§ 53 ods. 1 OZ) pre následnú možnosť hodnotenia ne/prijateľnosti zmluvných podmienok z dôvodu (značnej) nerovnováhy, ktorú vyvoláva/spôsobuje medzi zmluvnými stranami.

V tejto súvislosti platí, že jednostranné priznanie zmluvnej pokuty len jednej zo zmluvných strán, znamená prísnejšie (resp. výlučné) sankcionovanie spotrebiteľa a ilustruje zneužívanie nerovného postavenia v procese dojednávania zmluvných podmienok. Okrem toho, intenzita vnímania porušenia zmluvnej povinnosti môže byť, resp. je rozdielna na začiatku viazanosti a na jej konci, pričom zásadným (§ 53 ods. 10 OZ) je posúdenie vymedzenia/znenia zmluvnej pokuty (z hľadiska jej prijateľnosti ako zmluvnej podmienky) v čase uzavretia dohody o nej, t.j. bez vplyvu okolností, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy (z tohto dôvodu je časť odvolacej argumentácie poukazujúca na nezodpovedné správanie odporcu v konkrétnej veci bezpredmetná). Inými slovami, ani následné správanie účastníkov (t.j. v ktorom štádiu viazanosti skutočne zmluvnú povinnosť poruší), resp. okolnosti ako výška využitej akciovej zľavy, nemajú určujúci vplyv na prvotné posúdenie toho, či zmluvná pokuta objektívne v dôsledku svojho vymedzenia vyvoláva nepomer v postavení zmluvných strán. Kladie sa tu totiž dôraz na zodpovednosť dodávateľa, aby bol náležite opatrný a dôsledný pri dojednávaní aj vedľajších zmluvných dojednaní, ako je zmluvná pokuta. Nepostačuje púhy paušálny odkaz na „špekulatívnosť“ určitej kategórie klientov/zákazníkov, navrhovateľovi totiž nič nebráni, naopak, je od neho možné legitímne očakávať (i v jeho záujme) reálne kroky k overeniu bonity resp. doterajšej platobnej disciplíny záujemcu o služby poskytované navrhovateľom, namiesto masívneho „ponúkania“ akciových produktov so snahou o čo najväčší rozsah uzavretých kontraktov.

Opísané okolnosti, vo svojom súhrne preto umožňujú dospieť k záveru o nekalom charaktere posudzovanej zmluvnej podmienky.

Záverom odvolací súd upriamuje pozornosť odvolateľa i na ustanovenie § 53a ods. 1 OZ, v zmysle ktorého už raz súdom za neprijateľnú vyhlásená zmluvná podmienka nemôže byť zo strany dodávateľa, resp. jeho právneho nástupcu opätovne uplatňovaná. Zmyslom predmetnej normy je ochrana spotrebiteľa voči opakovanému uplatňovaniu (tej-istej) nekalej zmluvnej podmienky ako i zabránenie opakovanému predkladaniu (totožnej) argumentácie a nutnosti opätovného posudzovania (právoplatne ustálenej) otázky neprijateľnosti identickej zmluvnej podmienky. Odvolaciemu súdu je pritom z úradnej činnosti (§ 121 O.s.p.) známe, že (minimálne) v konaní vedenom pred Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 7C/218/2012 bola predmetná zmluvná podmienka už právoplatne vyhlásená za neprijateľnú. Nedôvodnosť navrhovateľom uplatneného nároku teda vyplýva (okrem vyššie uvedeného) i z porušenia § 53a ods. 1 OZ.

Nadväzne, akékoľvek stanovisko k ďalším čiastkovým odvolacím námietkam (veľkosť písma, formulačná ne/určitosť posudzovaného zmluvného dojednaní) nie je spôsobilé vyvrátiť vecnú správnosť (opísaného) určujúceho záveru, vedúceho k zamietnutiu uplatneného nároku. Z pohľadu procesnej ekonomie ako i štandardných/ustálených záverov Európskeho súdu pre ľudské práva (predovšetkým Garcia Ruiz proti Španielsku), v zmysle ktorých súd nie je povinný dať odpoveď na každý argument, ale len na taký, ktorý je pre rozhodnutie určujúci, by preto bolo nadbytočné zaoberať sa aj týmito - z relevantného hľadiska bezpredmetnými - námietkami.

Na základe konštatovaného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V postupe okresného súdu zároveň neboli zistené ani vady (§ 212 ods. 3 O.s.p.), na ktoré je odvolací súd povinný prihliadať z úradnej moci.

Zároveň, ako zodpovedajúci zásadám rozhodovania o trovách konania vyhodnotil i závislý (odvolaním osobitne nenapadnutý) výrok o trovách prvostupňového konania.

O trovách aktuálneho odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný, preto by bol inak povinný nahradiť odporcovi jeho trovy; tento si však predmetný procesný nárok neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a vlastnej mu ani žiadne trovy v spojení s opravným prostriedkom navrhovateľa nevznikli.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie prípustné **n i e j e**